

CIRKUSZI AKROBATIKA

Alaputatási és szakmódszertani periodika

Murainé Szakáts Ildikó: A magyarországi artistaképzés fejlesztési koncepciója 2. rész (vitaanyag)

Írásom első felében szót ejtettem a modulós szakképzésre való átállásról, a saját közismereti oktatás szükségességéről, az alapfokú művészeti oktatásba történő bekerülés feltételeiről, további artistaképző intézmények létesítéséről és a felsőoktatásban való megjelenés kilátásairól. Úgy vélem, hogy az alább következő további hét ponttal a legfontosabbnak vélt kérdéseket sikerül számba vennem. A továbbiakban hasznos lenne egy olyan ankétot megrendezni, mely hozzájárulna az operatív fejlesztés összehangolt megvalósításához, ha az oktatásban szereplő valamennyi intézmény képviseltetné magát a konkrét tervek kidolgozásához.

Gyakorlati képzőhely

A szakképzés rendszerében a szakmai gyakorlat megszerzése a tanulók számára alapvető jogszabályi kötelezettség. Ennek költségeihez az állam normatív módon is hozzájárul.

A Baross Imre Szakközépiskola (továbbiakban: SzKI) tanulói szakmai gyakorlatukat a magyar cirkusz és varieté nonprofit kft. (továbbiakban: MACIVA) szervezésében végzik. Javasolt, hogy ennek hivatalos formát adva, a MACIVA vagy intézménye, a Fővárosi Nagycirkusz regisztráltassa magát a Magyar Kereskedelmi Kamaránál gyakorlati képzőhelyként.

Felnőttképzés

A Baross Imre SzKI jogelődje, az Állami Artistaképző Intézet a magán úton felkészült artista (ezen belül bűvész, állatidomár), kaszkadőr és pantomim jelöltek részére vizsgára felkészítő elméleti képzéseket és szakmai vizsgákat szervezett. Kaszkadőr szakterületen a szakma megoldotta ezt a kérdést, ma már több magán felnőttképzési intézmény is szervez vizsgákat a Magyar Művelődési Intézet keretein belül. Artistaképzésben jelenleg (ismereteim szerint) két magán felnőttképzőnek van jogosultsága ugyanerre, a Rippel Brothers Akadémiának, és a KABOLO Mozgásművészeti Műhely Kft-nek. Képzés egyik helyen sem indult még.

Akadályként a magas képzési költségek és az érettségi hiánya szerepelnek, feladat tehát a képzés olcsóbbá tétele és az érettségihez jutás megkönnyítése.

A képzés költségéhez állami forrás akkor szerezhető, ha a képző intézmény úgynevezett akkreditált felnőttképzési intézményi jogosultságot szerez. Az iskolarendszerű szakképző intézmények a saját szakterületükön felnőttképzést alanyi jogon végezhetnek, program- és intézményi akkreditációt az eljárási díj töredékéért szerezhetnek.

Javasolt a Baross Imre SzKI-t felnőttképzőként regisztráltatni a területileg illetékes munkaügyi központban, majd az első felnőttképzési program lebonyolítása után az akkreditációt megszerezni.

Az érettségihez juttatás legmegfelelőbb módja az utazó életmódot folytató artisták tekintetében a távoktatási közismereti képzési forma, melynek keretein belül a 12-dik évfolyamig eljuthat a tanuló úgy, hogy digitális tananyaggal ellátva interneten keresztül vizsgázik. Csak az érettségien kell személyesen megjelennie. Ma már több középiskola rendelkezik ilyen képzési programmal, de talán uniós támogatás (EFECOT) is elnyerhető lenne a projekt beindításához.

Az oktatás minőségének fejlesztése

Kiválasztási rendszer: A Baross Imre SzKI-ben alkalmazott felvételi teszt, mint bemeneti képességmérés, alkalmas a megfelelő adottságú tanulók kiválasztására.

Nagyobb felvételi létszám több tehetséges gyereket feltételez. Az iskolai képzésben résztvevők létszámának növelése elsődleges fontosságú cél. Egy-egy előkészítő évfolyamra 12-12 fiú és lány tanuló felvétele szükséges, amibe a vidéki képzőkből történő átvétel is besegíthet. A Baross Imre SzKI mint csúcs képzőintézmény 9. évfolyamtól végezhetné a vidékről átvett tanulók szakmai képzését.

Mérés-értékelési rendszer: A képzésben korábban alkalmazott évenkénti két fizikai képességmérés számos adattal szolgált a tanulók felkészültségéről, a tanárok szakmai munkájáról. Ennek alkalmazása a képzésben elengedhetetlen. Emellett fontos a tervezett tananyag elsajátításának tantárgyankénti mérése, mely szintén fontos információt nyújt egy-egy tanulócsoporthoz eredményéről, illetve a tanár képzési hatékonyságáról.

A képzés szerkezetének átalakítása is szükséges:

- A szakmai alapozó képzés 5-7. évfolyamokon javasolt, ahol az általános, ma is alkalmazott szakmai alapozás (előkészítő képzés) történik.
- 8-10. évfolyamokon az ún. szakosított előképzést tartom praktikusnak. Ebben a képzési formában már a tanuló adottságainak megfelelő szakirány képzésére helyeződik a hangsúly. Ily módon statikus- és dinamikus akrobata, légtornász, zsonglőr, egyensúly, bohóc, bűvész évfolyamokon tanulhatnak a fiatalok.
- 11-12. évfolyamban történne a szakcsoportok kialakítása, a csoportot alkotó tagok személyének meghatározása, a produkciókészítés.

A képzés struktúrája

A képzés jogszabálynak megfelelő képzési struktúrája elképzelésem szerint a következő lehet:

- Előkészítés: 5-7 éves korban óvodás játékos torna, tanfolyami képzés keretében.
- Alapfokú művészetoktatás: 7-18 életkorban, 1-12 évfolyamon, (2+4+6 éves képzési szakaszokkal) szakmai alapozás időszaka és 5. évfolyamtól azoknak tovább haladási lehetősége, akik csak műkedvelésből járnak a foglalkozásokra.
- Középfokú szakképzés: 10-18 életkorban, 5-12. évf. szakképzés OKJ kimenettel.
- Felsőfok: Artista művész 19-20 éves korban 1-2 évf. felsőfokú szakképzés; vagy 17-19 életkorban. 1-3 BSc képzés; párhuzamosan 11-13.évfolyammal (a táncművészképzés mintájára); 4-5 évfolyam MSc tanár képzés.

A képzés népszerűsítése

A felvételre jelentkezők számának növelése kulcsfontosságú feladat.

Módszerek: Az Állami Artistaképző Intézetnél már bevált módszerek.

- A vizsgaelőadásokra pályázhatnak iskolák nézőközönségnek;
- A vizsgaelőadások rövidített változatának turnéztatása az ország iskoláiban, művelődési házaiban, ahova a település iskoláinak tanulói ingyen jöhetnek.
- A Fővárosi Nagycirkusz műsoraiban mindig jelenjen meg a képzés reklámozása. A hétköznapi délutáni előadásokon rengeteg az iskolákkal érkező gyermek, mégsem szereznek tudomást a képzési lehetőségről. Nem elég az ajtón egy plakát a sok egyéb felirat mellett. A szünetben vagy a műsorkezdés előtt egy-egy iskolai szám bemutatkozása, háttérben az iskola elérhetősége, honlapja kivetítve vagy molinón. Utazócirkuszok bevonása a képzés ezen népszerűsítésébe, több lehetőséget adva az iskolai produkcióknak a bemutatkozásra.
- Nyílt napok az iskolában, a cirkusz művésztelepén, melyre szintén pályázat útján jelentkezhetnek az iskolák egy-egy osztállyal.

Gyakorlati képzésszervező

A magyar szakképzésben normatív módon támogatás igényelhető olyan gyakorlati képzésszervező cégek részére, akik gondoskodnak a tanulóknak a gyakorlati képzéséről, oly módon, hogy egy-egy mesteremberhez 1-10 fő tanulót biztosítanak. A MACIVA – mint ilyen képzésszervező – biztosíthatná, hogy a magán-cirkuszokban a gyermekeiket saját maguk tanító artisták állami forráshoz jussanak, a gyermekek tanulói ösztöndíjhoz, a szülők képzési díjhoz, a MACIVA közvetítói díjhoz. Ezen a módon a magán-cirkuszok anyagilag is érdekeltté tehetők gyermekeik sokoldalú képzésében, követhetővé és számon kérhetővé válna az artista magántanulók fejlődése, és ízlésformáló hatása hosszú távon előmozdítja a kis cirkuszok műsorainak minőségfejlődését is.

Finanszírozás

- Közismereti normatíva
- Párhuzamos szakképzési normatíva
- Gyakorlati képzőhelyi normatíva
- Felnőttképzéshez akkreditációs normatív támogatás
- Nemzeti Foglalkoztatási Alap „Szakképzési és felnőttképzési támogatások” elnevezésű előirányzat keretében kialakított pályázati rendszerben részvétel.
- Egyéb állami és uniós közoktatási-, szakképzés-fejlesztési és művészeti pályázatok

megjelenik minden negyedévben